

AKADEMIA MUZYCZNA IM. IGNACEGO JANA PADEREWSKIEGO W POZNANIU

Przedmiot	Sonologia	Punkty ECTS	2
Koordynator przedmiotu	dr Dominik Puk	Ilość godzin	30
Wydział	Wydział Kompozycji, Dyrygentury, Wokalistyki, Teorii Muzyki i Edukacji Artystycznej	Rodzaj zajęć	wykład
Instytut	Instytut Kompozycji i Teorii Muzyki	Forma studiów	stacjonarne
Kierunek	Kompozycja i teoria muzyki	Profil studiów	ogólnoakademicki
Specjalność	Kompozycja, teoria muzyki	Język	polski
Poziom studiów	II stopień	Status przedmiotu	obowiązkowy

UMIEJSCOWIENIE W PLANIE STUDIÓW (ilość godzin, forma zaliczenia, ECTS)			
Semestr I	30 godzin, egzamin, 2 ECTS	Semestr II	
Semestr III		Semestr IV	
Semestr V		Semestr VI	
Semestr VII		Semestr VIII	

Prowadzący zajęcia	dr Dominik Puk
Cele i założenia przedmiotu	Sonologia dotyczy dźwięku jako tworzywa artystycznego i związanych z tym implikacji. Zajęcia pogłębiają świadomość i porządkują metody refleksji nad konstrukcjami dźwiękowymi i ich wpływem na odbiorcę. Pozwalają też wyodrębnić różne ugrupowania dźwiękowe pełniące pozamuzyczne zadania, np. ugrupowania obciążone symboliką, znaczeniem widocznym tylko w zapisie nutowym, przekazem ideologicznym, cechami. (1) Cele zajęć: (a) nabycie umiejętności słuchowej analizy zjawisk dźwiękowych, oceny ich jakości technicznej, kwalifikacji ich funkcji emocjonalnych i znaczeniowych, (b) wypracowywanie indywidualnych kryteriów oceny estetycznej i artystycznej, (c) nabycie umiejętności kojarzenia zjawisk muzycznych z innymi sztukami i z uwarunkowaniami socjo- i psychologicznymi, (d) nabycie pogłębionej świadomości operowania materia dźwiękową w muzyce autonomicznej i wszelkich innych rodzajach sztuki dźwięku, (e) nabycie świadomości praw rządzących psychologią odbioru audialnego i audiowizualnego. (2) Umiejętności zdobyte na zajęciach: (a) znajomość podstawowej problematyki różnych sfer sztuki dźwięku i psychologii percepcji, (b) umiejętność świadomego korzystania z prawideł percepcji w realizowaniu własnych zamiarów twórczych, (c) umiejętność rozpoznawania klisz, symboli, emblematów dźwiękowych i świadomość ich roli w przekazie intermedialnym, (d) uświadomienie sobie potrzeby i celowości dbania o kulturę brzmienia, o środowisko akustyczne, o jakość techniczną dźwięku.
Wymagania wstępne	(1) Ukończone studia licencjackie z: (a) kompozycji, (b) kompozycji elektroakustycznej, (c) teorii muzyki, (d) dyrygentury (e) publicystyki muzycznej. (2) Wiedza i umiejętności uzyskane po trzech latach studiów w zakresie: (a) analizy dzieła muzycznego, (b) historii kultury, (c) harmonii praktycznej, (d) współczesnych technik kompozytorskich, (e) psychologii muzyki, (3) Intuicja (4) Wiedza o stylach muzycznych.

TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU	
Semestr I	
(1) Konstrukcje dźwiękowe jako przedmiot opisu w XX i XXI wieku; kontekst filozoficzno-estetyczny (nurty semiologiczne [strukturalistyczne], realizm spekulatywny [object-oriented-ontology], nowy materializm, teoria aktora-sieci, teorie praktyk, nurty posthumanistyczne, ontologie relacyjne, psychologia Gestalt, neuroestetyka, zwrot performatywny): a. STRUKTURA - semiologia dźwiękowa (symbol, znak, emblemat), kulturowe zakorzenienie dźwięku (rzutowanie między domenami), problem gramatyki muzycznej (systemu, hierarchii), b. OBIEKT – Pierre Schaeffer (obiekt dźwiękowy, modele słuchania), Denis Smalley (typy dźwięku jako materii i archetypu), c. FIGURA – psychoakustyka (wpływ psychologii gestalt, scena słuchowa, iluzje słuchowe), d. KSZTAŁT – spekulatywność i cielesność doświadczenia dźwiękowego, muzyczna „geometria”, e. CHARAKTER – typologia dźwięku i czasu Gerarda Griseya, muzyczna ekspresja, humor muzyczny, dźwięk jako proces, f. GEST – ucieleśniony sens, 4 rozumienia pojęcia, teoria Oktawy Czasowej Karlheinz Stockhausena i strefowa teoria czasu Ludwika Bielawskiego, hipoteza hierarchiczna i redukcyjna, fenomen komunikacyjny; (2) PRZESTRZEŃ I METAFORA PRZESTRZENI – głośnik-emiter, emisja, schizofonia, audiolokacja, typy przestrzeni (Dennis Smalley, Pierre Schaeffer, Michael Chion); (3) NOWE ŹRÓDŁA (Edgard Varese a Helmut Lachenmann, Luigi Russolo, Harry Partch, Ondrej Adamek, Francesco Filidei, Clara Iannotta) (4) SOUNDSCAPE, EKOLOGIA DŹWIĘKOWA (Raymond Murray Schafer); (5) AUDIOWIZJA / KINO – poziomy percepcji audiowizualnej, kontrakt audiowizualny (Chion, Zielińska), montaż, funkcje dźwięku i muzyki w filmie (funkcje narracyjne, gramatyczne), diegeza, Foley.	

	Kod efektu uczenia się	EFEKTY UCZENIA SIĘ	Charakterystyka	
			II stopnia PRK	I stopnia PRK
W	KTM2_W01	posiada pogłębioną wiedzę o specyfice przedmiotu i metodologii sztuk muzycznych, którą jest w stanie rozwijać i stosować we własnych poszukiwaniach badawczych	P7S_WG	P7U_W

	KTM2_W02	posiada pogłębioną wiedzę, dotyczącą koncepcji, teorii i zasad, odpowiednich dla sztuki muzycznej w zakresie sposobów wpływania na percepcję dzieła muzycznego i multimedialnego	P7S_WG	P7U_W
U	KTM2_U01	posiada rozwiniętą osobowość artystyczną, umożliwiającą tworzenie, realizowanie i wyrażanie własnych koncepcji artystycznych lub badawczych	P7S_UW	P7U_U
	KTM2_U06	posiada podstawowe umiejętności w zakresie oceny dzieła sztuki dźwiękowej	P7S_UW	P7U_U
K	KTM2_K01	potrafi gromadzić, analizować i interpretować potrzebne informacje, dokonuje ich hierarchizacji i syntezy na najwyższym poziomie, organizuje i inspirować szeroko pojęte działania kulturotwórcze	P7S_K	P7U_K
	KTM2_K04	jest zdolny do krytycznej oceny własnych działań twórczych i artystycznych oraz potrafi adekwatnie ocenić inne przedsięwzięcia z zakresu kultury i sztuki	P7S_KO	P7U_K

METODY KSZTAŁCENIA				
wykład, praca z tekstem i dyskusja, analiza (studium) przypadków, rozwiązywanie zadań, rozwiązywanie zadań artystycznych, praca indywidualna, praca w grupach, prezentacja nagrań CD i DVD, aktywizacja („burza mózgów”, metoda „śniegowej kuli”, konstruowanie „map umysłu”), technika SWOT, technika drzewa decyzyjnego, uczenie się w oparciu o problem (PBL), sesje rozwiązywania problemu, inne metody stosowane przez prowadzącego, kształcenie zdalne				

METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ	
Wymagania końcowe – zaliczenie roku, forma oceny	Kod efektu uczenia się
egzamin	KTM2_W01; KTM2_W02; KTM2_K01; KTM2_K04
egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)	
kolokwium ustne	KTM2_W01; KTM2_W02; KTM2_U06
kolokwium pisemne	
test ewaluacyjny wiedzy	
przesłuchanie (wykonawstwo)	
projekt, prezentacja	KTM2_W01; KTM2_W02; KTM2_U01; KTM2_K01
kontrola przygotowanych projektów	
realizacja zleconego zadania	
portfolio	
eseje, raporty	
egzaminy „z otwartą książką”	
krótkie ustrukturyzowane pytania (SSQ)	
pytania testowe: MCQ, MRQ, typu Tak/Nie	
wszystkie inne metody stosowane przez prowadzącego	KTM2_W01; KTM2_W02; KTM2_K01; KTM2_K04

FORMA I WARUNKI ZALICZENIA PRZEDMIOTU	
Warunki zaliczenia	(1) obecność na zajęciach (akceptowalna absencja zgodnie z regulaminem studiów) (2) osiągnięcie wszystkich założonych efektów kształcenia w akceptowalnym stopniu
Warunki egzaminu	(1) uzyskanie zaliczenia przedmiotu (2) system oceniania zgodnie z regulaminem studiów

NAKŁAD PRACY STUDENTA	Ilość godzin	Punkty ECTS
Godziny realizowane przy udziale nauczyciela akademickiego (zajęcia dydaktyczne, konsultacje)	30	2
Ilość godzin samodzielnej pracy studenta (przygotowanie się do: zajęć, kolokwium, egzaminu, prezentacji, koncertu)	6	

Literatura podstawowa	
(1)	Albert S. Bregman, „Auditory Scene Analysis”, w: N.J. Smelser & P.B. Bates (Eds.), International Encyclopedia of the Social and Behavioral Sciences. Amsterdam: Pergamon (Elsevier) 2004.
(2)	Albert S. Bregman, „Auditory scene analysis. The perceptual organization of sound”,
(3)	Justyna Humiecka-Jakubowska, "Scena słuchowa muzyki dwudziestowiecznej", Rhythmos, Poznań 2006. [tylko s. 9-134]
(4)	Michel Chion, „Audio-wizja. Dźwięk i obraz w kinie”, ha!art, Kraków 2012.
Literatura uzupełniająca	
(1)	Leonard B. Meyer, „Emocja i znaczenie w muzyce”, Polskie Wydawnictwo Muzyczne, Kraków 1974.
(2)	John A. Sloboda, „Umysł muzyczny: poznawcza psychologia muzyki”, Akademia Muzyczna im. Fryderyka Chopina, Warszawa 2002.
(3)	Ludwik Bielawski, „Czas w muzyce i kulturze”, Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 2015.
(4)	Ludwik Bielawski, "Strefowa teoria czasu", PWM, Kraków 1976.
(5)	Christoph Cox, Daniel Warner [red.], "Kultura dźwięku, teksty o muzyce nowoczesnej", słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2010.
(6)	Tomasz Misiak, "Estetyczne konteksty audiosfery", Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa, Poznań 2009.
(7)	Patryk Lichota, „Tradycje hałasu w sztuce dźwięku”, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań 2016.
(8)	Walter Murch, „W mgnieniu oka. Sztuka montażu filmowego”, Wydawnictwo Wojciech Marzec, 2006.
(9)	Małgorzata Przedpełska-Bieniek, „Dźwięk w filmie”, Sonoria, Warszawa 2009. [zwl. s. 223-392]
(10)	Joanna Napieralska, „Sound design”, Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina, Warszawa 2012.
(11)	Filip Szałas, „Nagrania terenowe”, Wydawnictwo w Podwórku, 2018.
Biblioteki wirtualne i zasoby on-line (opcjonalnie)	
(1)	Philip Tagg różne artykuły: http://tagg.org/index.html
(2)	Michel Chion artykuły i książki: http://michelchion.com/books
(3)	Instytut Pejzażu Dźwiękowego: http://ipd.org.pl/category/teksty/
(4)	UNESCO Collection of Traditional Music of the World: https://ich.unesco.org/en/nhk ; https://itunes.apple.com/us/album/musical-sources-unesco-collection-from-smithsonian/858617958
(5)	David Hirst, „Connecting the Objects in Jonty Harrison’s Unsound Objects”, eOrema Journal, 2013-4. [tylko rozdział 4. Sonic Archetypes] http://www.orema.dmu.ac.uk/?q=content/connecting-objects-jonty-harrison’s-unsound-objects lub https://www.researchgate.net/publication/267395147_Connecting_the_Objects_in_Jonty_Harrison’s_Unsound_Objects